

Autoriteit en discipline: the times they are a-changin'?

Ukent wellicht het klassieke verhaal. Eerst was er de Victoriaanse mentaliteit. Pudeur, dubbele moraal, patriërchaat. De pater familias had het voor het zeggen, mijnheer dokter was baas over leven en dood. Dan kwam de afbrokkeling van dit stelsel en ging het over in de 'flower power', 'make love not war', onder de straatstenen het strand... De anti-autoritaire opvoeding, weet u wel? Pediater Benjamin Spock bande discipline uit de opvoeding. In het kielzog pleitte de antipsychiatrie om de maatschappelijke autoriteiten te verwerpen want die lagen aan de basis van de psychiatrische stoornissen. Hun motto leek wel 'verander de maatschappij, niet jezelf'.

En wat in deze tijden – die sinds de bestseller van collega Dirk De Wachter het epitheton ornans 'borderline times' hebben meegekregen – met autoriteit en discipline? Bestaan ze nog wel, vraagt zich de radeloze ouder zich wellicht soms af. Of de uitgeputte ceo die merkt dat ze onder allerlei verbanden en bonden nog wel degelijk bestaan – tot zijn of haar grote frustratie. De arts die dacht er de authentieke belichaming van te zijn, geraakt uitgeblust.

In elk geval, er is een mentaliteitswijziging bezig. In de zee aan boeken en experts over dit thema zijn er twee hier het vermelden waard.

Paul Verhaeghe, psycholoog psychoanalyticus en hoogleraar aan de UGent heeft er zelfs zijn recentste boek ernaar genoemd: 'Autoriteit'. Een titel zonder franjes als weerspiegeling van de inhoud ervan. Messcherp ontleeft hij het verschil tussen autoriteit en... macht. Dit laatste berust op een tweeledige structuur (de een is sterker dan de ander) terwijl hiërarchie drieledig is (iemand bezit autoriteit over een ander op basis van een externe bron waarin ze samen geloven). Welnu, dat laatste is zoek in deze 'vloeibare tijden' (Zygmunt Bauman) met 'vloeibare waarden' (Herman de Dijn). Hoewel, Verhaeghe merkt hoopvolle tekenen van nieuwe vormen van autoriteit, die hij onder de noemer 'horizontale autoriteit' samenvat. Er is een constructieve transformatie bezig, de weg naar vroeger is afgesloten, gelukkig maar.

Lezen dat boek...

Marli Huijter, arts en filosofe, is hoogleraar aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam. Sinds 2015 mag ze zich 'Denker des Vaderlands' noemen, een eervolle titel die haar terecht verleend werd. Haar recentste boek 'Discipline. Overleven in overvloed' is een voorbeeld van erudiete verdieping in dit thema. Zowel historisch als epistemologisch ontmantelt ze het vooroordeel dat discipline vrijheid belemmert zo niet onmogelijk maakt. Goethe wist het al: 'In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister'. Nieuwe vormen van discipline zijn zich aan het uitkristalliseren. Huijter reikt op het einde van haar boek enkele mogelijkheden aan. Ze doet dit in alle voorlopigheid en bescheidenheid – wat haar siert. Wat ze voorstelt echter is zonder meer baanbrekend.

Lezen dat boek...

Wat kan de medische discipline (!) hiermee? In elk geval dienen we met 'open mind' nieuwe ontwikkelingen die constructief en onderbouwd zijn een kans te geven. En dit hoeft niet steeds uitsluitend 'evidence-based' te zijn. Dit heeft immers een keerzijde, zeer duidelijk te merken in de 'evidence-based psychiatry'. Het is dodend voor elke vorm van creativiteit. Zonder meer. Auteurs als een Verhaeghe, Huijter en De Wachter zijn de seismografen van transformaties die zich maatschappelijk en individueel aan het voltrekken zijn.

Als artsen zijn we uitstekend geplaatst om mee te resoneren op wat leeft in de maatschappij. Mee resoneren is echter niet voldoende. We dienen ook te reasoneren over ons werk. De hamvraag in ons werk is immers 'waar zijn we mee bezig?'

For the times they are a-changin'...

Nu op www.artsenkrant.com >>> Deal tussen overheid en Lucentis® >>> Richtlijn ovariumkanker eerste stap in kwaliteitsronde >>> Erkenning van de slachtoffers van terreurdaden >>> Long stay-afdeling in Sint-Kamillus Bierbeek krijgt bewoners >>> Artsenkrant-club: waag nu uw kans en win mooie prijzen